

Так, з метою максимального охоплення випадків можливого порушення прав громадян, серед підстав відшкодування шкоди слід передбачити незаконне застосування заходів забезпечення кримінального провадження, а також незаконне проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій.

Таким чином, корегування окремих законодавчих норм, які підлягали дослідженню, буде сприяти вдосконаленню законодавчої бази задля ефективного розкриття злочинів шляхом зменшення ризиків завдання шкоди під час реалізації зазначеної діяльності, як основоположної функції правоохоронних органів.

Нечитайло Віктор Олександрович,
аспіранта наукової лабораторії з
проблем протидії злочинності
Національної академії внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ВНЕСЕННЯ ВІДОМОСТЕЙ ДО ЄДР ЩОДО ЗЛОВЖИВАННЯ ВПЛИВОМ, ВЧИНЕНОГО ПРАЦІВНИКОМ ПРАВООХОРОННОГО ОРГАНУ

Кримінальним процесуальним кодексом України визначено, що слідчий, прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань, розпочати розслідування (стаття 214) [1]. При цьому, до Єдиного реєстру досудових розслідувань вносяться відомості про: дату надходження заяви, повідомлення про кримінальне правопорушення або виявлення з іншого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення; прізвище, ім'я, по батькові (найменування) потерпілого або заявника; інше джерело, з якого виявлені обставини, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення; короткий виклад обставин, що можуть

свідчити про вчинення кримінального правопорушення, наведених потерпілим, заявником чи виявлених з іншого джерела; попередня правова кваліфікація кримінального правопорушення з зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність; прізвище, ім'я, по батькові та посада службової особи, яка внесла відомості до реєстру, а також слідчого, прокурора, який вніс відомості до реєстру та/або розпочав досудове розслідування; інші обставини, передбачені положенням про Єдиний реєстр досудових розслідувань (ч. 5 ст. 214 КПК України), а саме: відомості про передачу матеріалів та відомостей іншому органу досудового розслідування або за місцем проведення досудового розслідування; дату затримання особи; обрання, зміну та скасування запобіжного заходу; час і дату повідомлення про підозру, зміну повідомлення про підозру, особу, яку повідомлено про підозру, правову кваліфікацію кримінального правопорушення, у вчиненні якого підозрюється особа, із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність; зупинення та відновлення досудового розслідування; об'єднання та виділення матеріалів досудових розслідувань тощо [2].

З урахуванням досліджуваного виду злочину, зокрема щодо зловживання впливом, вчиненого працівником правоохоронного органу можна стверджувати, що особа, яка може бути причетною до вчинення злочину має можливість здійснити моніторинг відомостей, що внесені до ЄРДР. При цьому, шляхом певного співставлення відомостей, що вносяться до ЄРДР, а саме: вид правопорушення, місце вчинення злочину (територіальність), заявник, особа причетна до вчинення злочину тощо.

Безперечно, на практиці зустрічаються випадки, коли уповноваженою особою вносяться не повні відомості до ЄРДР. Певним чином це є вірним рішенням. Проте, не потрібно забувати й про негативну практику внесення не повних відомостей до ЄРДР. За якої слідчими суддями відмовляється у проведенні обшуку, негласної слідчої (розшукової) дії. Оскільки, на їх думку (слідчих суддів), зміст відповідного клопотання не відповідає витягу з ЄРДР.

Враховуючи чинне законодавство України, можна стверджувати, що при внесенні відомостей до ЄРДР можна

внести вдумані відомості лише щодо осіб, які є свідками, потерпілими та іншими учасниками кримінального судочинства. Адже, Законом України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві» [3] закріплено можливість зміни анкетних даних цих осіб.

У той же час, необхідною умовою є необхідність зміни даних особи, яка є працівником правоохоронного органу та здійснює зловживання впливом. З огляду на це, можна звернутися до зарубіжної практики врегулювання цієї проблеми. Так, кримінальним процесуальним законодавством Республіки Казахстан передбачено, що з метою забезпечення конфіденційності під час проведення негласних слідчих дій в рамках досудового розслідування при реєстрації в єдиному реєстрі досудових розслідувань допускається вказівка псевдоніма заявника і незаповнення реквізиту «опис злочину/проступку. Після відпадання необхідності забезпечення конфіденційності негайно проводиться редагування вказаних відомостей [4-5].

Отже, враховуючи особливості вчинення злочинів, пов'язаних із зловживання впливом, вчиненого працівником правоохоронного органу ефективним буде прийняття аналогічних положень в українському законодавстві. Це забезпечить: прихованість дій правоохоронного органу щодо досудового розслідування кримінального правопорушення; захист осіб, які заявили, повідомили про правопорушення; ефект неочікуваності при проведенні процесуальних дій.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. *Голос України*. 2012. № 90–91.

2. Про затвердження Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань: наказ ГП України 6 квіт. 2016 р. № 139. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0680-16>.

3. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України від 23 груд. 1993 р. № 3782-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 11. Ст. 51.

4. Уголовно-процессуальный кодекс Республики Казахстан от 4 июля 2014 г. № 231-V ЗПК. URL: http://online.zakon.kz/Document/?doc_id=31575852#pos=1;-307.

5. Об утверждении Правил приема и регистрации заявления, сообщения или рапорта об уголовных правонарушениях, а также ведения Единого реестра досудебных расследований: Приказ Генерального Прокурора Республики Казахстан от 19 сент. 2014 г. № 89. URL: https://tengrinews.kz/zakon/generalnaya_prokuratura_respubliki_kazakhstan/sud/id-V14W0009744/.

Пендюра Максим Миколайович,
доцент кафедри теорії держави та
права Національної академії
внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук, доцент

ЗАХОДИ ОРГАНІЗУЮЧОГО ХАРАКТЕРУ З ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТОРГІВЛЕЮ ЛЮДЬМИ

До конкретних організуючих заходів світового співтовариства з попередження та боротьби торгівлею людьми, треба звернути увагу на Глобальну програму боротьби з торгівлею людьми, започатковану Центром запобігання міжнародній злочинності та Міжнародним дослідницьким центром ООН. Програма визначила, що контрабанда людьми (жінками) руйнує встановлену політику імміграції країн-адресатів і зловживає правами людини. А експлуатаційний характер поводження з жертвами торгівлі часто створює нові форми рабства.

Також програма передбачає низку проектів, орієнтованих на кращі методи розв'язання проблеми, оптимізацію отриманого практичного досвіду з метою протидії угрупованням, що займаються контрабандою і незаконною торгівлею, покращення захисту свідків та жертв, допомоги потерпілим.

У форматі “Європейського простору правосуддя”, українській стороні, на нашу думку, треба визначити такі напрями спільної політики ЄС: видання на рівні органів ЄС